CARTEA SPORTIVĂ, SPORTUL ÎN CĂRȚI

VIAȚA EROULUI

Ceea ce autorul **(Eugen Teodoru)** a numit **„Moartea boxerului"**, se putea intitula tot atît de bine „viața eroului". Volumul (Ed. Militară, 1978) este, dedicat, așa cum se specifică pe ultima copertă, **„lucrătorului de miliție Ion Covaci, căzut la datorie în seara zilei de 14 noiembrie 1973".** Pentru cititorul familiarizat cu lumea sportului, numele de împrumut Ion Covaliu nu este un impediment pentru a desluși în narațiune faptele miliținanului brăilean, campion de box. După cum se știe, **Ion Covaci** a fost unul dintre cei mai buni pugiliști ai țării la categoria mijlocie mică (71 kg). de 4 ori campion național (1966, 1967, 1968 și 1970), de două ori medaliat cu bronz la campionatele europene (1967 Roma și 1969 București). Ucis mișelește de un răufăcător, memoria boxerului dinamovist este perpetuată de Box-clubul din portul dunărean prin turneul memorial anual.

Trebuie să-i iertăm povestitorului micile inadvertențe de terminologie sportivă, cu gîndul că el a omagiat cu pasiune și talent un erou al sportului. Narațiunea cu caracter biografic cîștigă în autenticitate (și interes pentru cititor) prin prezența unor figuri de tehnicieni apreciați, ca antrenorii emeriți **Constantin Nour** sau **Gheorghe Bobinaru.**

Apărută în colecția **„Sfinx"**, era de presupus că povestirea poartă tenta cărților polițiste. Ei bine, autorul a știut să evite cu abilitate, exagerările genului, limitîndu-se la munca modestă, utilă, a unui apărător al ordinii, adăugîndu-i activitatea sportivă a eroului și evidențiind cu atît mai mult, pe măsură ce evenimentele se precipită, țesăturile morale ale unui adevărat tînăr al zilelor noastre, a cărui memorie o cinstim.

Iată, avem deci acum, în bibliografia pugilistică românească, o a treia biografie romanțată, după cele dedicate lui Lucian Popescu și Nicolae Linca.

„PRO PATRIA EST LUDERE"

Cîntînd cu nostalgie și talent frumusețile orașului de pe Someș, de sub dealul Feleacului pînă la siluetele fabricilor care au făcut aici familiare expresiile **„sinterizare, cadmiere, electroeroziune"**, poetul **Aurel Șorobetea** a găsit un moment de respiro și pentru cetatea sportivă din Cluj-Napoca, pentru ceea ce în volumul său **(„Privire de pe Cetățuie"**, Ed. Dacia, 1978) se numește, într-un capitol aparte, **„Parcul sportiv".** Evocînd zilele dintîi ale parcului imaginat și făurit de Iuliu Hațieganu, autorul îl vede azi sub alte unghiuri, într-o perspectivă pe care fragmentele alăturate încearcă să o redea cu fidelitate.

(O singură observație, pentru respectul adevărului : proiectul Parcului **nu** a primit distincția menționată, la Olimpiada din 1936).

„...Noroc de Parcul Babeș, club al adevăraților clujeni. Se antrenează aici școlari și studenți deopotrivă ; încaltă „cuiele", aruncă bila, participă la primele concursuri de selecție. Alții vin doar vara, la piscină, și asta înseamnă că sînt de baștină și, oarecum, studenți. Amici, cunoștințe ori figuri știute numai din vedere, aici, an de an Chiar dacă nu le agreezi, totuși ești ferit de neplăcute surprize.

Înțelegerea face dulcea relaxare a parcului Babeș. Mai ales în după-amieze, cînd soarele se apleacă și pornești, despoiat, pe alei, pe sub frunzișul răsfirat. Pocniturile de la poligonul de tir nu risipesc impresia calmă. Vînătoarea e departe, noi trăim în fraternitate. De la terenurile de tenis se aude treizeci-patruzeci. Ideal !

Pe la margine, la una sau două porți, se înfruntă mărunte echipe de fotbalieri, e drept, improvizate, dar aleargă aprig. Se spune că aici e locul viitoarelor clădiri ale facultății de educație fizică.

Pro patria est ludere dum videmur, pentru patrie este ceea ce facem, deși pare că doar ne jucăm.

Spunea Iuliu Hațieganu : „O națiune se perpetuează, în prima linie, prin vigoarea integrală a trupului și sufletului. Această vigoare se conservă și sporește prin educația fizică. Educația fizică, școală a sănătății, va da roade, cu deosebire, dacă va fi înțeleasă în sens colectiv". Peste puțini ani, se împlinesc cincizeci de cînd „a început" Parcul. Îl vom vedea atunci, poate, într-o înfățișare primenită, fiindcă el este : „O înaltă școală a exercițiilor fizice, un monument al muncii și gîndirii românești".

...Veneam, într-o zi, spre ieșire și citeam pe frontispiciul interior al porții — lucrare a lui Petru Negrea a Ciutului din Albac — cuvintele latine, pe care multă vreme nu le-am înțeles, iar acum le înțeleg :

ISTORIA SPORTULUI CRAIOVEAN

Prof. **Aurel Dancș**, ajutat de colaboratorii săi **Mircea Vlădoianu, Aurelian Tirziu, Florian Dumitrașcu** și **Virgil Kusu,** a dat publicității o lucrare extrem de interesantă — editată cu ocazia împlinirii a 30 de ani de activitate a C. S. Universitatea Craiova și a 10 ani de activitate a Centrului de copii și juniori (fotbal) Universitatea Craiova.

Volumul se intitulează **„Istoria sportului craiovean"** și este o prețioasă cronică a mișcării sportive pe meleagurile oltenești. Trecerea în revistă a începuturilor și evolutia sportului craiovean — de la primul profesor de gimnastică la Școala centrală în 1832 și pînă la victoria Nataliei Mărășescu în Campionatul mondial de cros (împreună cu echipa României) la începutul anului 1978 — cronica detaliată se parcurge cu interes. Pentru cititori, lucrarea sporește în valoare prin partea statistică, abundentă în date și cu un voluminos palmares al echipei locale de fotbal, favorita craiovenilor : Universitatea.

ILIE NĂSTASE... ÎN CEARĂ !

Într-un „jurnal intelectual" care ține să se distanțeze, măcar declarativ, de obișnuitele „cărți de călătorie", **Adrian Marino** oferă notații personale dintr-un periplu european. Cu riscul de a-l supăra pe cel ce declară „cu toată convingerea că «microbist» nu sînt și că «dramele» lui Tamango mă lasă cu desăvîrșire rece", vom remarca, în paginile cărții **„Prezențe românești și realități europene"** (Ed. Albatros, 1978) că, fie la Paris, fie la Londra, criticul clujean nu se poate sustrage semnelor unei realități tot mai pregnante în viața citadină. El însuși mărturisește, în cursul unei plimbări nocturne în Cartierul latin, obsesia unor nume ca Nadia Comăneci sau Ilie Năstase, așa cum notația unei zile întregi este consacrată turbulenților suporteri scoțieni, surprinși în Trafalgar Square. Iată de ce credem a nu întîmpina obiecții din partea autorului dacă, pentru cititorii noștri, vom reproduce descoperirea călătorului la muzeul de figuri de ceară „Madame Tussaud's" din Londra :

„In cafeteria, surpriză totală : Ilie Năstase (vreau să spun statuia sa de ceară), într-o poză de animal la pîndă așteptînd serviciul adversarului. Este, cred, singurul român într-adevăr celebru la Londra, după finala de la Wimbledon *din 1974, mi se pare (cronicarii, sportivi mă vor corecta*), un „personaj" în toată puterea cuvîntului ale cărui atitudini, uneori intempestive, eu le înțeleg : reacțiuni ale unui amor propriu personal și național adesea umilit de arbitri și adversari mult prea aroganți. (Notă ulterioară : o cronică din* Le Monde *(30 iunie 1977): Nastase contre l'All England Club — observ în trecere și foarte în amator — subliniază același fenomen, care se repetă și la turneul de la* Wimbledon *din acest an). Mă întreb : de ce reținem și astfel de detalii ? Fiindcă, dincolo de orice impulsiuni temperamentale, necontrolate, ale lui Ilie N., eu știu și înțeleg ce înseamnă umilințele și nedreptățile în străinătate, complexele de tip „est" și „vest" etc. In sport, în cultură, în critică etc. Iată de ce mă solidarizeze (moral) cu Ilie N."*

* *Îndoiala autorului e întemeiată : în realitate, 1972.*

CE ELO ARE CHESS 4,5 ?

În lucrarea sa, destinată unui permanent dialog cu viitorul : **„Om — mașină — cibernetică"** (Ed. Politică, 1978), **Edmond Nicolau** rezervă un capitol final subiectului **„Șahul și cibernetica".** Dincolo de cîteva aforisme : **„Șahul este ca o problemă de gramatică transformațională",** sau **„Șahul este o provocare adresată rațiunii",** precum și dincolo de citarea unor cunoscute opere literare (de E.A. Poe sau Stefan Zweig) consacrate „jocului minții", autorul face o incursiune în istoria recentă a șahului, pe care-l consideră făcînd parte din **familia jocurilor cu informație completă.**

„Chess 4,5 este un program de jucat șah implementat pe computerul Cyber 176 al firmei Control Data Corporation, considerat a fi cel mai puternic calculator comercial universal disponibil pe piața occidentală.

Acest program a fost creat în anul 1969 de către L.R. Atkin și D.J. Slate de la Centrul de calcul de la Northwestern University, S.U.A., fiind în continuare mereu perfecționat. In vara anului 1976, Chess 4,5 a cîștigat campionatul Paul Masson clasa B, fiind primul calculator care cîștigă un turneu de șah la care participă și jucători umani. In martie 1977, Chess 4,5 a cîștigat Campionatul deschis (open) de la Minnesota, fiind apreciat de specialiști ca avînd o forță de joc care se situează fie în categoria A a sistemului american de clasament, fie în categoria experților (n.r. probabil : maeștrilor). Menționăm că în clasamentul oficial un jucător de categoria A are o forță de joc evaluată între 1 800 și 1 999 puncte, iar un expert între 2 000 și 2 199 puncte. (Campionul mondial Anatoli Karpov are o putere de joc estimată la 2 690 puncte). Dar Chess 4,5 a înregistrat și o înfrîngere; fiind învins în 42 de mutări de către David Levy, fost campion de șah al Scoției, a cărui putere de joc este evaluată la 2 325 de puncte. Precizăm că în această întîlnire Levy a jucat cu negrele; Chess 4,5 a deschis clasic, mutînd pionul din fața regelui, e2—e4, la care Levy a răspuns cu varianta dragonului modificată. Jocul s-a desfășurat în conformitate cu regulamentul internațional, la Universitatea Carnegie-Mellon, calculatorul de la Northwestern University fiind interogat printr-un terminal montat în sala de joc.

După jocul normal, Levy și Chess 4,5 au jucat și o partidă „blitz", la care mutările trebuiau făcute în cel mult cinci secunde. De data aceasta a cedat Levy, în 38 de mutări.

Meciul a fost vizionat și comentat de Hans Berliner, specialist în calculatoare de la Carnegie-Mellon și fost campion mondial de șah prin corespondență. După părerea sa. Chess 4,5 are, în jocul blitz, o superioritate de 200 pînă la 400 de puncte asupra partenerilor umani.

Fără nici o îndoială, victoria lui Levy asupra programului Chess 4,5 arată că nu s-a ajuns încă la perfecțiune în materie de transpunerea în memoria calculatorului a experienței umane în domeniul jocului de șah".

PE CÎND POIANA BRAȘOVULUI ?

Editura Sport-Turism a publicat o amplă (237 pagini) monografie* a stațiunii și zonei turistice franceze Chamonix-Mont Blanc. Lucrarea, semnată Carmen D. Petrescu, este rezultatul unui studiu întreprins la fața locului, cu o vastă documentație cartografică și statistică. Astfel, de la primul capitol (Poziția geografică și delimitarea zonei) pînă la ultimul (Perspective ale turismului chamoniard), volumul se constituie într-o merituoasă lucrare științifică, în care numai bibliografia selectivă ocupă 6 pagini.

Luînd cartea în mînă, am fost convinși că **țelul ei este nu de a concura studiile franceze similare, ci de a oferi turismului românesc un model cît de cît adaptabil.** Din păcate, dincolo de realitățile franceze oglindite abundent, autoarea nu cutează să facă acest pas : mai mult decît viitorul turismului chamoniard, în final **ne-ar fi interesat modalitățile de preluare a unor experiențe tradiționale în turismul internațional.** (În acest sens, însă, poate că pentru specificul nostru nu tocmai Chamonix ar fi fost exemplul cel mai potrivit !).

Iată de ce ne miră faptul că editura a făcut, pentru cele 7500 de exemplare ale cărții, un efort neobișnuit : supracopertă în policromie, copertă cartonată, numeroase planșe în culori etc. Credem a ști că se pot număra pe degetele unei singure mîini textele care s-au bucurat la editura noastră de asemenea tratament preferențial. Nedumerirea noastră este sporită de faptul că în domeniul geografiei-turismului nu avem încă nici o lucrare atît de amplă (și de bine servită) consacrată, să zicem, stațiunilor Poiana Brașovului, Sinaia, Predeal sau altele... **(vib.)**

*) **Carmen D. Petrescu, Modelul turistic Chamonix-Mont Blanc,** Ed. Sport-Turism, București, 1978.

„TOTUL PENTRU FOTBAL"

O comedie cinematografică în care scenaristul driblează, șutează și marchează...

S-a spus despre acest film că este „totul despre fotbal". Nu e chiar totul, dar e destul. Și e adevărat. Cam tot ce ne spune Mircea Radu Iacoban în filmul său e adevărat. Ne spune într-o comedie, și rîdem, și nu ne supărăm, și nu se supără nici cei vizați direct, pentru că e comedie și se rîde, și se glumește. Dar e adevărat. Caragiale spunea cele mai aspre adevăruri în comedii. Și rideau cu toții, și cei vizați, gîndindu-se că săgețile le sînt adresate celor din scaunele de alăturea... Bănuim că și la acest film destui se vor împăca cu gîndul că nu despre ei este vorba. Deși autorul îi arată cu degetul în sală... Îi arată pentru că-i știe. Îi arată pentru că el, scenaristul, știe totul despre fotbal. Îi arată pentru ca el, Iacoban, el, scriitorul, el, dramaturgul, el rămîne în fundul sufletului crainicul și comentatorul pătimaș de la... Zürich, sau de la Cracovia, sau de la Berlin, sau de la Varșovia, sau de la Istanbul, sau de pe plita încinsă care se numea și se numește San Siro.

Iacoban a văzut mult fotbal, l-a mîncat cu pîine în zeci de deplasări în țară și peste hotare, l-a vorbit, l-a cîntat, l-a înjurat, l-a iubit, l-a plîns, l-a rîs.

A plecat de la fotbal și s-a întors la fotbal pentru că fotbalul rămîne o iubire pe care n-o poți părăsi definitiv.

Chiar și în spatele acestui rîs cinematografic care se numește „totul pentru fotbal" ghicești sufletul sensibil al scenaristului care rîde, rîde, rîde și el, dar îl oprește lacrimile bătrînului antrenor fără școli care a jucat 15 ani, dar a pierdut cinstit... Aici rîsul se curmă și comedia începe să fie dramă. Iacoban a văzut cu ochii lui, „pe viu și natural", asemenea situații. Cum a văzut și nunți și chermeze organizate — întîmplător — tocmai în hoteluri în care dormea echipa oaspete și — întîmplător — tocmai în noaptea dinaintea meciului. Pichamărul care răscolește strada din fața hotelului la ora trei dimineața nu este găselnița „geniului scenaristului", este „geniul microbist" al unor gazde „atente" cunoscute și întîlnite în viața de toate zilele a fotbalului. Iar tîrguri de genul „îmi pui cheile (n.n. — de apartament) în palmă, întru pe teren (și dau și două „injecții" — adică goluri)" nu sînt amintiri din... viitor. S-au văzut, s-au știut, s-au auzit destule situații asemănătoare.

În fine, „comedia e adevărată".

Finalul grav, un final poate „în coadă de pește" după canoanele comediei cinematografice, nu este în nici un caz în coadă de pește față de fotbal.

Rîs-ris, glumă-glumă, chiar și bătaie de joc, dar pînă la urmă bătrînul antrenor fără școli ne arată singurul drum chiar și pentru un subiect uneori comic cum este fotbalul.

Un film de incontestabil succes — la care se aplaudă în sală ca pe stadion ! — pentru că este făcut „dinăuntru", cu talent și cu sinceritate.

Mergeți să-l vedeți ! Merită.

Marius POPESCU

Dialog cu cititorii

ȘTEFAN FRĂȚIANU — Sibiu. Felicitări pentru că reușiți să aveți la zi colecția ziarului nostru pe anul în curs și pe care doriți să o puneți la dispoziția celor interesați. Pentru aceasta vă îndeplinim dorința de a vă publica adresa : **Ștefan Frățianu, str. Croitorilor nr. 10 et. I. ap. 3 — Sibiu, cod. 2 400.**

NELU GHEORGHE — Ialomița. Aveți toate motivele să-l considerați pe Dobrin cel mai bun fotbalist al anului 1978 în clasamentul pe care ni l-ați trimis. El mai vrăjește balonul și pe spectatori ca în anii tinereții, cînd monopoliza locul I în clasamentele anuale. Dealtfel el are un mare merit în „marșul triumfal" al lui F.C. Argeș din toamna acestui an. Spre a satisface curiozitatea cititorilor noștri publicăm și pe ceilalți preferați ai lui Nelu Gheorghe : **2. Romilă, 3. Ștefănescu, 4. Coman, 5. Dinu, 6. Sameș, 7. Iovănescu, 8. Vigu, 9. Lung, 10. Iordănescu.**

VICTOR BARBULESCU — București. Nu este exclus să ajungeți „șchior de nădejde", deși sînteți la o vîrstă așa și așa. Mai sigur este însă cu fiul dv., Decebal — de 8 ani, căruia i-ați „cumpărat totul, din cap pînă în picioare" Mă rog nu trebuie să dezarmați totuși. alunecarea se învață cu răbdare și, bineînțeles, cu... multe căzături. Deci, atenție ! Ne spuneți că pînă la procurarea garniturilor de echipament totul a mers ca pe roate, dar că abia acum încep necazurile, în sensul că nu știți dacă la sfîrșit de săptămînă pe Valea Prahovei sînt instructori pentru inițiere în tainele acestui reconfortant sport. Ne-am interesat și ni s-a spus că ar exista acolo ceva instructori, dar că cerințele sînt foarte mari și că din acest motiv ei fac cu greu față solicitărilor. Așa stînd lucrurile, vă sfătuim să renunțați (deocamdată) de a lua în pient panta de la Clăbucet și să încercați a schia încet-încet pe pante mai domoale. Împoratnț e să faceți mișcare

V.S. și D. GH. — Cugir. Nu, un jucător nu poate primi în același meci două cartonașe galbene. După primul, urmează eliminarea.

DANIEL BUTNARIU — Iași. Dacă urmăriți cu regularitate ziarul nostru, care a început să publice retrospectiva campionatului Diviziei A, atunci aveți posibilitatea să vă faceți ordine în statistica dv. Referitor la întrebările adresate : 1. Eliminarea este eliminare și ea nu atrage după sine anularea cartonașelor galbene acumulate anterior ; 2. Pentru sezonul de primăvară nu veți mai avea necazuri și surprize deoarece ne-am însușit propunerea ca în casetele tehnice de la jocurile din cadrul Cupei F.R.F. să apară și cei care primesc cartonașe.

MITICĂ CUREA — Olt. Se vede cît suferiți pentru echipa preferată, Steaua. Aveți mare dreptate cînd îi dojeniți pe favoriții dv. Vă întrebați, sau mai exact spus ne întrebați, ce face antrenorul Constantin, ce are de zis, de ce nu ia măsuri pentru ca Steaua să strălucească ca altădată ? Credeți oare că antrenorul Constantin a dormit chiar fără vise în sezonul recent încheiat. Numai el știe cîte nopți albe a avut. Nu vă dorim să fiți în pielea unui antrenor Le aduceți aminte jucătorilor că totul depinde de seriozitatea cu care ei se pregătesc, de ambiția lor în teren, de conștiință în ultimă instanță Știți că le ziceți bine ? Ne place însă că pînă la urmă tot aveți încredere în... Steaua dv. de la care așteptați eventul mult dorit al anului 1979 — cîștigarea campionatului și a Cupei. După cum se știe, este acolo la „bătaie"...